

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญปัญหา

การศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของคนในสภาวะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านต่างๆ เป็นโลกแห่งการเรียนรู้ที่ไม่มีวันสิ้นสุด การศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีความเข้มแข็งทั้งทางปัญญา มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและสร้างความรู้ใหม่ได้ เพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตให้ก้าวไปในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างผาสุก มั่นคง โดยที่ยังคงรักษาความเป็นไทยไว้ อีกทั้งอยู่ร่วมกับธรรมชาติและเพื่อนมนุษย์อย่างสันติสุข จึงจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาเป็นปัจจัยในการพัฒนา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นทุกประเทศในโลกต่างให้ความสนใจเป็นอย่างมากกับเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550 , หน้า 18-28) ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ใน มาตรา 66 บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน มาตรา 73 บุคคลมีหน้าที่รับการศึกษาระดับ ปกป้อง และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาตรา 86 รัฐต้องดำเนินการส่งเสริมการประดิษฐ์หรือการค้นคิดเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2542, หน้า 5-12) ได้กำหนดให้มีการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ใน มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรา 23 การจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา เน้นความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน เน้นความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬาภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา เน้นความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต อย่างมีความสุข มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำวิชาความรู้จากสถานศึกษา ไปปรับใช้ในท้องถิ่น หรือเพื่อเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อการศึกษาได้ ส่วนกิจกรรมนอกหลักสูตรนั้น หน่วยงานการศึกษาและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นการสนองนโยบายการศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาเพื่อปวงชน ลักษณะของกิจกรรมก็เป็นการจัดเพื่อการศึกษาในท้องถิ่น นั่นเอง ส่วนเนื้อหาและรูปแบบของกิจกรรมก็มีหลากหลาย เป็นไปตามจุดประสงค์และปรัชญาการศึกษาที่แต่ละองค์กรยึดเป็นสำคัญ

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (2544, หน้า 4) มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ โดยมีจุดหมาย ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือมีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม ในด้านโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ให้กว้างขวางหลากหลาย ทั้งทางด้านวิชาการและด้านอาชีพ

การเสริมสร้างบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ศักยภาพ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งจะนำไปสู่ การดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามความถนัดและ ความสนใจ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ทักษะ ความสามารถพิเศษที่นำไปสู่ความเป็นเลิศหรือ ศิลปิน เป็นนักอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น จึงเป็น เรื่องสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่ง ชาติ พ.ศ.2542 และ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ให้ความสำคัญในการ จัดการศึกษาที่ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากรายงานการศึกษาคุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์ของสำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 95-102) ได้ทำการศึกษาสภาพ จริงและความคาดหวังของคุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์ในปัจจุบันพบว่า คุณลักษณะของ เด็กไทยในปัจจุบัน ด้านการรู้จักสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน อยู่ในกลุ่ม 20 อันดับคุณลักษณะที่มีในตัวนักเรียนน้อยที่สุด และคุณลักษณะเด็กไทยที่พึงประสงค์ด้านการ รู้จักใช้ หวงแหนและส่งเสริมภูมิปัญญาไทย อยู่ในกลุ่มความคาดหวังที่ต้องการให้เด็กไทยมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 20 อันดับแรก

จากเหตุผลดังกล่าวคณะผู้ศึกษาค้นคว้าจึงเห็นความสำคัญและมีความสนใจที่จะพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ของชุมชน ตำบลปากกลาง พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าม้ง ที่มีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็น เอกลักษณ์ของชุมชน คือ การแต่งกายด้วยผ้าลายเขียนเทียนในเทศกาลปีใหม่ม้งของทุกปี ซึ่ง แต่ละครัวเรือนจะทำผ้าลายเขียนเทียน แล้วนำไปตัดเย็บเป็นเครื่องนุ่งห่มของสมาชิกในครอบครัว การสวมใส่เครื่องนุ่งห่มที่ทำจากผ้าลายเขียนเทียนด้วยลวดลายและวิธีการดั้งเดิม เป็นสิ่งที่ทำให้ ชาวเขาเผ่าม้งเกิดความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาอันเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นชนเผ่าม้ง

นักท่องเที่ยวได้ให้ความสนใจกับเทศกาลปีใหม่ม้ง โดยเฉพาะการแต่งกายของชนเผ่าม้ง ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้ผ้าลายเขียนเทียนได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวและบุคคล ทั่วไป ผ้าลายเขียนเทียนจึงเริ่มเป็นที่นิยมทำให้เกิดความต้องการของตลาดที่จะนำผ้าลายเขียน เทียนไปประยุกต์ใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้าเพื่อจำหน่ายให้กับบุคคลทั่วไป ทำให้ผ้าลายเขียนเทียน กลายเป็นผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นที่เป็นที่ต้องการและได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เสริมสร้าง รายได้ให้กับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

ผ้าลายเขียนเทียนได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ทำให้การทำผ้าลายเขียนเทียนเริ่มมีการประยุกต์ไปจากเดิม การใช้แบบพิมพ์ซึ่งเป็นลายสำเร็จรูปเข้ามามีบทบาทเพื่อให้การทำผ้าลายเขียนเทียนทันต่อความต้องการของตลาด ทำให้การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ ถ้ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น โดยไม่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เริ่มสูญหายไป วิธีการทำจากการเขียนด้วยมืออันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นก็ได้เริ่มหายไปจากชุมชน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นคณะผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้น เพื่อจัดการฝึกอบรมให้แก่นักเรียนชนเผ่าม้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสนใจและต้องการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการทำผ้าลายเขียนเทียน ด้านทักษะและกระบวนการทำผ้าลายเขียนเทียนด้วยลวดลายและวิธีการดั้งเดิม โดยการศึกษา สํารวจ ค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน วิธีการเช่นนี้เป็นแนวทางให้นักเรียนเกิดความตระหนักที่จะรักษาศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เกิดความภาคภูมิใจและเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้
 - 3.1 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เรื่องการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ก่อนและหลังฝึกอบรม
 - 3.2 เปรียบเทียบความสามารถในการทำผ้าลายเขียนเทียนหลังฝึกอบรม กับเกณฑ์ร้อยละ 70
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ตามหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน จาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้ารับการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการทำผ้าลายเขียนเทียนด้านทักษะและกระบวนการ การทำผ้าลายเขียนเทียนด้วยลวดลายและวิธีการดั้งเดิมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีขอบเขตตามกระบวนการการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตในแต่ละขั้นตอนออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านแหล่งข้อมูล
2. ด้านเนื้อหา
3. ด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ บุคคลในชุมชนตำบลปากกลาง อำเภอบัว จ.น่าน ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน
- 1.2 ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นชนเผ่าม้ง จำนวน 15 คน
- 1.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความรู้เกี่ยวกับการทำผ้าลายเขียนเทียน จำนวน 5 คน

ด้านเนื้อหา

ข้อมูลเกี่ยวกับการทำผ้าลายเขียนเทียนของชุมชนตำบลปากกลาง อำเภอบัว จังหวัดน่าน

ด้านตัวแปร

ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นชนเผ่าม้ง และภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับการทำผ้าลายเขียนเทียน

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 3 คน

ด้านเนื้อหา

สาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนปากกลางมิตรภาพที่ 166 ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน ดังนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำผ้าลายเขียนเทียน
 - 1.1 ประวัติและความเป็นมาของผ้าลายเขียนเทียน
 - 1.2 ความหมายและความสำคัญของผ้าลายเขียนเทียน
 - 1.3 ประโยชน์ของผ้าลายเขียนเทียน
2. การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 2.1 แหล่งเรียนรู้การทำผ้าลายเขียนเทียนในท้องถิ่น
 - 2.2 วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ การทำผ้าลายเขียนเทียน
 - 2.3 ขั้นตอนการทำผ้าลายเขียนเทียน
3. เทคนิคปฏิบัติการทำผ้าลายเขียนเทียน
 - 3.1 การเขียนลายแบบดั้งเดิม
 - 3.2 การหมักย้อม
 - 3.3 การต้มผ้าย้อม

ด้านตัวแปร

คุณภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อทดลองการใช้และศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร คือ นักเรียนชนเผ่าม้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 477 คน จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 จังหวัดน่าน จำนวน 8 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชนเผ่าม้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปากกลางมิตรภาพที่ 166 ตำบลปากกลาง อำเภอปัว ที่สนใจเข้าร่วมฝึกอบรม จำนวน 30 คน

ด้านเนื้อหา

สาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนปากกลางมิตรภาพที่ 166 ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน ดังนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำผ้าลายเขียนเทียน
 - 1.1 ประวัติและความเป็นมาของผ้าลายเขียนเทียน
 - 1.2 ความหมายและความสำคัญของผ้าลายเขียนเทียน
 - 1.3 ประโยชน์ของผ้าลายเขียนเทียน
2. การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 2.1 แหล่งเรียนรู้การทำผ้าลายเขียนเทียนในท้องถิ่น
 - 2.2 วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ การทำผ้าลายเขียนเทียน
 - 2.3 ขั้นตอนการทำผ้าลายเขียนเทียน
3. เทคนิคปฏิบัติการทำผ้าลายเขียนเทียน
 - 3.1 การเขียนลายแบบดั้งเดิม
 - 3.2 การหมักย้อม
 - 3.3 การต้มผ้าย้อม

ด้านตัวแปร

ตัวแปรจัดกระทำ คือ การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

1. ความรู้ความเข้าใจเรื่องการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ความสามารถในการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ตามหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม

ด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร คือ นักเรียนชนเผ่าม้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 477 คน จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 จังหวัดน่าน จำนวน 8 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชนเผ่าม้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปากกลางมิตรภาพที่ 166 ตำบลปากกลาง อำเภอปัว ที่สนใจเข้าร่วมฝึกอบรม จำนวน 30 คน

ด้านเนื้อหา

ประเด็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านตัวแปร

ตัวแปรจัดกระทำ คือ การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ระยะเวลาการใช้หลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้ระยะเวลา 4 วัน รวมเวลา 21 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ข้อมูลพื้นฐาน** หมายถึง ข้อเท็จจริง ของผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนักเรียน ในส่วนของเพศ อายุ ของผู้ให้สัมภาษณ์ และความคิดเห็นส่วนของปัญหา ความต้องการของชุมชนในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ข้อมูลเกี่ยวกับการทำผ้าลายเขียนเทียนแบบดั้งเดิม
2. **ผ้าลายเขียนเทียน** หมายถึง ผ้าชนิดหนึ่งที่มีลวดลายซึ่งเกิดจากการใช้เทียนเขียน เป็นลวดลายบนผ้าที่ต้องการ เพื่อปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้เกิดสีจากการย้อม
3. **การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น** หมายถึง วิธีการทำผ้าที่ใช้เทียนเขียนเป็นลวดลายแบบดั้งเดิมของชนเผ่าม้ง ปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้เกิดสีจากการย้อม ด้วยวิธีการเขียนด้วยมือ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่าม้ง ชุมชนปากกลาง ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน
4. **หลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** หมายถึง เอกสารหลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ใช้ในการฝึกอบรมนักเรียนชนเผ่าม้ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
5. **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** หมายถึง กระบวนการที่ได้มาซึ่งหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ (1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (2) สร้างและประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม (3) ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม (4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมฝึกอบรม
6. **การประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพ

ของหลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตร ประเมินทุกองค์ประกอบ
 ของหลักสูตร โดยในด้านเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนที่ใช้ในการฝึกอบรม
 ประกอบด้วย ความเป็นมาของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
 โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระ แนวทางการจัดกิจกรรม แนวทางการวัดและประเมินผล
 และด้านเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย คำ
 แนะนำการใช้หลักสูตร แนวทางการจัดกิจกรรมฝึกอบรม เครื่องมือประเมินผลการฝึกอบรม โดย
 ใช้แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น

**7. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** หมายถึง คะแนนจากการประเมินความรู้ความเข้าใจ
 และความสามารถในการทำผ้าลายเขียนเทียน ดังนี้

**7.1 ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** หมายถึง คะแนนผลการเรียนรู้ของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบ โดยมีจุด
 มุ่งหมายเพื่อทดสอบด้านความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

**7.2 ความสามารถในการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** หมายถึง คะแนนจากการประเมินชิ้นงานของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังฝึกอบรม ในด้านการทำผ้าลายเขียนเทียน พิจารณาจาก (1) การเตรียม
 วัสดุอุปกรณ์ (2) การวางแผนการทำงาน (3) การปฏิบัติงานตามขั้นตอน (4) ลักษณะนิสัย
 การทำงาน (5) ผลงานการทำผ้าลายเขียนเทียน (6) การนำเสนอผลงาน ประเมินโดยใช้แบบ
 ประเมินความสามารถในการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมี
 คำอธิบายแต่ละเกณฑ์การประเมิน (Rubric Score) ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น

**8. ความพึงพอใจของนักเรียน ตามหลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียน
 จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม**
 หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียน
 เทียน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น วัดได้จาก แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมฝึก
 อบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม การทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินด้วยตนเองหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรบ

9. **เกณฑ์ร้อยละ 70** หมายถึง เกณฑ์ตัดสินระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เทียบเคียงกับเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนปากกลางมิตรภาพที่ 166 ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน ซึ่งใช้เกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มเป็นเกณฑ์การยอมรับในระดับดี

สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังฝึกอบรบสูงกว่าก่อนฝึกอบรบ
2. ความสามารถในการทำผ้าลายเขียนเทียนจากภูมิปัญญาท้องถิ่นหลังฝึกอบรบสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70